

Kultur- og likestillingsdepartementet
Klikk her for adresse.
postmottak@kud.dep.no

Vår dato 10.01.2023
Deres dato 16.09.2022
Vår referanse
Deres referanse 22/4461

Høringsuttalelse om gjennomføring av endringsdirektivet til AMT-direktivet mv.

Mediebedriftenes Landsforening (MBL) skal bidra til å styrke og verne ytringsfriheten, pressefriheten og informasjonsfriheten, som grunnleggende verdier i et demokratisk og åpent samfunn. MBL skal styrke og verne de publisistiske verdier som representeres av redaktørplakaten og Vær Varsom-plakaten.

MBL skal bidra til at et mangfold av økonomisk sunne medier kan fungere som det åpne samfunns arena for fri informasjon, samfunnskritikk og debatt.

MBL representerer 325 medlemsbedrifter med ca. 10.000 ansatte: 205 mediehus, herunder 185 aviser hvorav 150 er lokalaviser. Andre mediehus er kommersiell allmennkringkasting, magasiner og lokal-tv. MBL representerer også virksomheter tilknyttet mediehusene, bl.a. avistrykkerier og distribusjonsselskaper.

MBL viser til innvilget utsettelse av innlevering til 10. januar.

Om høringen

Høringen gjelder forslag til gjennomføring av Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/18081. Direktivet endrer direktivet om audiovisuelle medietjenester (2010/13/EU) (AMT-direktivet). AMT-direktivet er innlemmet i EØS-avtalen og gjennomført i norsk rett, i hovedsak i kringkastingsloven og kringkastingsforskriften.

MBL vil kommentere de forslagene med størst betydning for mediebransjen. Tall i overskriftene korresponderer til kapitlene i høringsnotatet.

Om regulering av mediene

Et sterkt mediemangfold er avgjørende for utviklingen av demokratiet og som informasjonskanal med høy tillit, i den stadig sterkere strømmen av ikke-redaktørstyrt informasjon. Mediene må derfor sikres nasjonale og internasjonale rammebetingelser som muliggjør både den demokratiske rollen, og sikrer økonomisk forutsigbarhet slik at mediene også fremover kan løse sitt samfunnsoppdrag.

Generelt må man være varsom med å innføre lovgivning eller endre rammebetingelser på måter som kan svekke mediene og derigjennom demokratiets infrastruktur. Det må være en sentral

målsetting å ta vare på mediernes mulighet og kapasitet til å produsere nyheter, aktualiteter og debatt.

Norske medier er en del av en internasjonal konkurranse om brukernes tid og penger, hvor noe få store globale aktører stadig styrker seg. Disse aktørene er dominerende innenfor digital annonsering, de er blant de største på brukerinntekter, og de kontrollerer en stor del av teknologien mediene er avhengige av for å nå frem til brukerne. Norske myndigheter må aktivt bruke handlingsrommet som finnes for å styrke mediene, både gjennom reguleringer og gjennom mediepolitikken generelt.

Det må ikke være slik at reguleringer i hovedsak treffer nasjonale medieaktører, mens de globale aktørene går fri. Nye reguleringer krever derfor en helhetlig vurdering av konsekvenser for mediemangfoldet.

Prinsipielt om inngrep i redaksjonell frihet (pressefriheten)

Pressefriheten er beskyttet etter EMK artikkel 10 og Grunnloven § 100. Det er sikker rett at pressefriheten i utgangspunktet omfatter ikke bare en frihet til å publisere det innhold som det enkelte presseorgans redaktør anser som relevant. Den omfatter også friheten til å publisere i den form og med de virkemidler som det enkelte presseorgan ser som mest formålstjenlig.

Inngrep i denne retten må ha tilfredsstillende hjemmel i lov. Dernest må inngrepet forfølge et legitimt formål. For det tredje må det konkrete inngrepet anses som nødvendig og forholdsmessig for å oppnå det legitime formålet, veid opp mot dets konsekvenser for ytringsfriheten (her pressefriheten) konkret og generelt.

I et ytringsfrihetsperspektiv kan det tillates mer regulering av allmenkringkastere som mot særbehandling i form av forskjellige former for statsstøtte, påtar seg særlige forpliktelser med hensyn til både innhold, form og formidlingsteknologi, enn hva som kan tillates overfor alminnelige, kommersielle nyhetsmedier.

6.7 Overordnet om unntak fra prinsippet om fri videreformidling og departementets forslag

Endringsdirektivet inneholder flere grunnlag for å stanse tjenester fra andre EØS-land, blant annet ved formidling av innhold som er til skade for eller utgjør en alvorlig risiko for folkehelsen og innhold som utgjør en alvorlig risiko for offentlig sikkerhet, herunder vern av nasjonal sikkerhet og nasjonalt forsvar. Anledningen til å fravike prinsippet om fri videreformidling etter AMT-direktivet er kan-bestemmelser. Norge står dermed fritt til å avgjøre om bestemmelsene skal gjennomføres.

Departementet peker på at en eventuell utvidelse i henhold til disse grunnlagene vil reise kompliserte avveininger opp mot ytringsfriheten, noe vi er enig i. Generelt skal man være varsom med å innskrenke prinsippet om fri videreformidling. Derfor mener vi at denne utvidede adgangen til å stanse formidling ikke tas inn i norsk rett, og at man begrenser seg til å gripe inn mot innhold som er klart ulovlig. Her kan vi peke på begrunnelsen som ble gitt av norske myndigheter i 2022 for ikke å forby videreformidling av russiske TV-kanaler i Norge, hvor man la avgjørende vekt på ytringsfriheten.

8. Beskyttelse av mindreårige

MBL er enig med departementet i at det ikke er nødvendig å innføre ytterligere regulatoriske tiltak på dette området. Norske medieaktører er opptatt av å sørge for at mindreårige blir beskyttet, uavhengig av regelverket. Strengere regulering av norske aktører vil ikke hindre at aktører som opererer utenfor Norge gjør innhold tilgjengelig for norske brukere, også barn, via internett.

Vi viser ellers til TV 2s uttalelse.

9.2 Universell utforming av programmer i fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester

Universell utforming av medieinnhold er prinsipielt viktig og riktig. Mediene arbeider kontinuerlig for å tilgjengeliggjøre innholdet bedre. Mediene ønsker å nå så mange brukere som mulig, og det er derfor også egeninteresse knyttet til å tilrettelegge innholdet for flest mulig. Teknologisk utvikling bidrar kraftig på dette området, og det som er krevende i dag kan være enklere i morgen. Auto-teksting utvikles for eksempel stadig. Det er imidlertid nødvendig at krav må være proporsjonale.

Direktivet forutsetter at kravene til den universelle utformingen er forholdsmessige. Samtlige av kravene som stilles til kommersielle fjernsynskanaler og enkelte av kravene som stilles til NRK gjelder «dersom det er teknisk og praktisk mulig». Departementet mener likevel at det bør klargjøres i loven at tiltakene skal være forholdsmessige. Det støtter MBL, og foreslår at formuleringen «teknisk og praktisk mulig» brukes.

Dersom krav til utforming omfatter nyhetsmedier, må disse også balanseres mot pressefriheten, som tidligere påpekt. Rettslige krav om universell utforming for nyhetsmedier bør derfor utredes særskilt, slik at man kan ta hensyn til de særlige skranker som gjelder for inngrep i pressefriheten.

Vi viser ellers til TV 2s uttalelse.

10. Reklame, sponing og produktplassering

MBL er i utgangspunktet imot særnorske forbud på området, og kan ikke se at departementet har godtgjort hvorfor det er nødvendig å ha strengere regulering i Norge enn det direktivet legger opp til knyttet til produktplassering. Vi viser til TV 2s argumenter mot strengere regulering.

10.3.4 Reklamevolum

Endringsdirektivet åpner for en langt større fleksibilitet for fjernsynskanaler til å bestemme hvor mye reklame som kan sendes per time. Etter kringkastingsforskriften og 2010-direktivet kan det maksimalt sendes 20 prosent reklame per klokke. Etter endringsdirektivet kan det sendes 20 prosent reklame i tidsrommet mellom klokken 06.00-18.00 og 20 prosent reklame i tidsrommet mellom klokken 18.00 og 24.00. I tidsrommet mellom klokken 24.00 og 06.00 er det ingen begrensninger i hvor mye reklame som kan sendes.

Departementet foreslår at reglene for reklamevolum liberaliseres i tråd med direktivets minimumsnivå. MBL støtter dette. Det vil gi mulighet til å tilpasse reklamen bedre.

11.2 Europeisk programandel i audiovisuelle bestillingstjenester

Departementet foreslår at endringsdirektivets krav til europeisk programandel i audiovisuelle bestillingstjenester gjennomføres i norsk rett. Konkret foreslås det at kringkastingsforskriften endres slik at tilbydere av audiovisuelle bestillingstjenester pålegges å ha en andel europeiske verk på minst 30 pst. i sine kataloger og at disse verkene skal fremheves.

Departementet foreslår videre å ta inn et nytt andre ledd i kringkastingsforskriften § 2-1a hvor det fremgår at forpliktelsen ikke gjelder tjenestetilbydere av tjenester med lav omsetning eller lav publikumsandel.

MBL støtter prinsipielt at det inntas en slik unntaksbestemmelse, og viser ellers til TV 2s merknader.

12. Medfinansiering

Endringsdirektivet åpner for at medlemsstatene kan kreve at tilbydere av audiovisuelle medietjenester bidrar økonomisk til europeiske audiovisuelle produksjoner. En slik plikt kan rettes mot både nasjonale tilbydere og tilbydere etablert i andre EØS-land som rettes mot Norge.

Departementet viser til to modeller. Alternativ 1 har som sitt primære formål å bidra til direkte investeringer i norskspråklige audiovisuelle produksjoner. Det innebærer at tilbydere må betale et bidrag til Filmfondet tilsvarende 5 pst. av brutto omsetning i Norge, men slik at gradvis høyere investeringer i norskspråklige audiovisuelle produksjoner reduserer bidragsplikten i henhold til følgende:

- 4 prosent ved årlige direkte investeringer mellom 25 og 40 mill. kroner
- 3 prosent ved årlige direkte investeringer mellom 40 og 55 mill. kroner
- 2 prosent ved årlige direkte investeringer mellom 55 og 70 mill. kroner
- 1 prosent ved årlige direkte investeringer på mellom 70 og 85 mill. kroner
- 0 prosent ved årlige direkte investeringer over 100 mill. kroner.

Alternativ 2 innebærer at tilbydere som omfattes av medfinansieringsplikten må investere 5 pst. av omsetningen fra tjenesten i norskspråklige, uavhengige audiovisuelle produksjoner.

MBL mener tiltak som styrker rammebetingelsene for produksjon og tilgjengeliggjøring av norsk innhold er positivt, og støtter derfor forslaget om innføring av en medfinansieringsordning. Det er viktig at alle aktørene bidrar, men de aktørene som investerer mye i norsk innhold må ikke påføres en ekstra byrde. Derfor er alternativ 1 å foretrekke. Vi viser til TV 2s uttalelse for utdypende merknader.

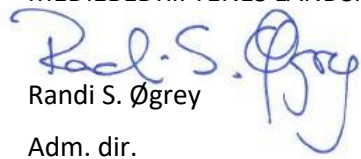
13.5.12 Sam- eller selvregulering

MBL er generelt positiv til selvregulering på medieområdet der det er mulig.

Det ligger implisitt at slik regulering må skje på aktørenes premisser. Slik regulering må aktørene da kunne løse effektivt uten store merkostnader. Eventuelle bransjenormer som går lengre enn lovens minimumskrav må ikke brukes til å stramme inn loven. Da faller formålet med selvreguleringen bort.

Vennlig hilsen

MEDIEBEDRIFTENES LANDSFORENING

Handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Randi S. Øgrey'.

Randi S. Øgrey

Adm. dir.